

หลักเกณฑ์ประกอบข้อกำหนดในการแปล

๑. งานแปลประเภทสารคดีที่มีชื่อเฉพาะในภาษาเขมร ถ้ามีคำไทยที่เคยใช้แพร่หลายอยู่แล้ว ให้ใช้คำไทยนั้น หากเป็นชื่อเฉพาะในภาษาเขมรที่ยังไม่มีใช้ในภาษาไทยมาก่อน ให้ถ่ายทอดเสียงเป็นอักษรไทย โดยวงเล็บอักษรเขมรไว้ด้วย เช่น

ต้นฉบับเดิม	ฉบับแปล
សម រង្ស៊ី	สม รังสี (សម រង្ស៊ី)
ឧកញ៉ាស្វតិលោក	ออกญาสววรรคโลก (ឧកញ៉ាស្វតិលោក)
ប៉ែលិន	ไพลิน (ប៉ែលិន)
ភ្នំសន្ទុក	พนมสันตูก (ភ្នំសន្ទុក)
ខ្សាច់ស	คัชจขอ (ខ្សាច់ស)
កិន សំណាង	พิน ชื่อนนาง (កិន សំណាង)

งานแปลประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ นิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์สมัยใหม่ และหนังสือเด็ก ที่มีชื่อเฉพาะในภาษาเขมร ถ้ามีคำไทยที่เคยใช้แพร่หลายอยู่แล้ว ให้ใช้คำไทยนั้น หากเป็นชื่อเฉพาะในภาษาเขมรที่ยังไม่มีใช้ในภาษาไทยมาก่อน ให้ถ่ายทอดเสียงเป็นอักษรไทย โดยไม่ต้องวงเล็บอักษรเขมร

หากเป็นชื่อที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ให้ถ่ายทอดโดยอิงตามหลักการเขียนคำภาษาบาลีสันสกฤตแบบไทย เช่น

ต้นฉบับเดิม	ฉบับแปล
ភ្នំដងរែក	พนมดงรัก
មាឃើង	เมียงเยิง
ចន្ទ្រា	จันทรา

๒. การทำเชิงอรรถมี ๒ ลักษณะ คือ ๑) เชิงอรรถเดิม ให้พิมพ์ข้อความด้วยอักษรปกติ หากผู้แปลมีข้อมูลใหม่หรือมีความเห็นเพิ่มเติม ให้ระบุข้อความต่อท้ายในวงเล็บด้วยอักษรเอน และ ๒) เชิงอรรถใหม่ของผู้แปล ให้พิมพ์ข้อความด้วยอักษรเอน และมีข้อความในวงเล็บว่า (ผู้แปล)

๓. คำศัพท์เฉพาะที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม หรือมีบริบททางสังคมต่างกับไทย หากมีคำไทยเทียบเคียงได้ ให้ใช้คำไทยและวงเล็บอักษรเขมร หากไม่มีคำไทยเทียบ ให้ถ่ายทอดเสียงคำนั้นเป็นอักษรไทย และวงเล็บอักษรเขมร โดยทำเชิงอรรถอธิบายด้วย เช่น

พิธีสำโรง (ពិធីសំរោង)^๑

^๑ พิธีสำโรง คือ พิธีกรรมที่จัดให้สตรีที่เริ่มรู้ตัวว่าตั้งครรภ์ เพื่อขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยทำให้ลูกในครรภ์สมบูรณ์ มีอวัยวะครบ ไม่พิการพิการ และไม่แท้งหลุดออกก่อนกำหนด โดยอาศัยนัยจากต้นสำโรงที่มีใบประกอบแผ่กางจากก้านใบเดียวกันปกคลุมต้นอย่างหนาแน่น ผลเป็นพวงห้อย ขั้วผลเหนียวเกาะติดกันเป็นกระจุก ผลสำโรงถ้าไม่แก่จัดเต็มที่จะไม่หลุดหล่น (ผู้แปล)

๔. สำนวน สุภาษิต ความเปรียบ ให้แปล ตามความหมายของภาษาต้นฉบับเดิม และทำเชิงอรรถอธิบายถ้าจำเป็น เช่น

ពាក្យថា “ក្រពើរង្វេងបឹង”^๒ អាចទទួលយកបានទេសម្រាប់តារាណ្ឌីឈ្មោះ សោតី កែវ ?
 คำว่า “จระเข้หลงบึง” สามารถจะใช้ได้ไหมกับตารายอดนิยมนี่ชื่อ โสสี แก้ว?

^๒ *ក្រពើរង្វេងបឹង* แปลว่า จระเข้หลงบึง เป็นสำนวนที่หมายความว่า ไม่รู้จักบุญคุณ ออกตัณญ โดยอาศัยนัยที่ว่า บึงเป็นที่พำอาศัยของจระเข้ ซึ่งในที่นี้หมายถึง บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ให้ที่พักพิง การไม่รู้จักผู้ที่ดูแลให้ที่พักพิงของตน คือ คนออกตัณญ ไม่รู้จักบุญคุณคน (ผู้แปล)

๕. เอกสารต้นฉบับเดิมที่แต่งเป็นร้อยกรองหรือกวีนิพนธ์ ให้แปลเป็นร้อยกรอง โดยคงรูปแบบฉันทลักษณ์ไว้ตามต้นฉบับเดิม รักษาเนื้อความในแต่ละวรรคให้ครบถ้วน และคงลักษณะทางวรรณศิลป์ได้เทียบเคียงกับต้นฉบับเดิม เช่น

យើងថ្លែងសម្តែងពីកាល	សម្តេចភូបាល
ព្រមទុក្ខជា។	
រើសបុត្តិសុទ្ធិសោភា	ដំណើរនេះណា
យើងស្តេចសិនហោង។	
เราถลงแสดงแต่กาล	สมเด็จภูบาล
พรหมทัตตราชา ฯ	
เลือกบุตรพิสุทธิสภา	เรื่องราวนี้หนา
เราพักก่อนเล่า	

๖. ร้อยกรองหรือกวีนิพนธ์ ที่ใช้คำมีนัยประหวัด หรือมีความหมายแฝง หรือมีการละคำ ละความ หรือมีคำและข้อความที่ไม่ชัดเจน ให้ทำเชิงอรรถอธิบายขยายความ เช่น

ធ្វើវត្តប្រតិបត្តិសោតណា	ឲ្យនាងរក្សា
ភ្នក់ភ្លើងទាំងបី។	
ปฏิบัติกิจวัตรอันควรหนา	ให้นางรักษา
กองไฟทั้งสาม ^๓ ฯ	

^๓ *กองไฟทั้งสาม* คือ การประพฤติปฏิบัติ ๓ ประการที่สตรีเขมรจะต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นกิจวัตร ได้แก่ ไฟกองที่ ๑ คือ ไฟในอย่านำออก ไฟนอกอย่านำเข้า ไฟกองที่ ๒ คือ การเอาใจใส่ปรนนิบัติบิดามารดาไม่ให้ยากลำบาก ไม่ทำให้ชุ่นช้องหมองใจ และไฟกองที่ ๓ คือ การเคารพยำเกรง ดูแลปรนนิบัติรับใช้สามี ไม่ทำตนเสมอสามี เพราะสามีเป็นเจ้าชีวิต หากสตรีใดประพฤติปฏิบัติทั้ง ๓ ประการ อยู่เป็นประจำ เหมือนกองไฟที่ไม่มอดดับ สตรีนั้นจะเจริญรุ่งเรือง (ผู้แปล)

๗. เอกสารต้นฉบับที่เป็นตำราไสยศาสตร์ ข้อความที่เป็นคาถาอาคมให้แปลเฉพาะส่วนที่เป็นภาษาเขมร โดยปริวรรตเป็นอักษรไทย แล้วจึงแปลข้อความเป็นภาษาไทย โดยรักษารูปแบบตามต้นฉบับเดิม ส่วนคำภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งมีประกอบในคาถาอาคม หรือคำภาษาบาลีสันสกฤตที่เป็นคำย่อ ให้ปริวรรตเป็นอักษรไทย และแปลความเป็นภาษาไทยไว้ในเชิงอรรถ เช่น

โอม^๔ สรีเยย สรเลณ อญ ตูจ ฌกา ทัง บปี

โอม หลึงเอย รักกูเหมือนดังดอกไม้ทั้งสาม

“โอม เป็นการรวมคำของอักษรย่อ ๓ ตัวคือ อ อุ ม ซึ่งมาจากส่วนลงท้ายของนามเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ทั้ง ๓ ของศาสนาพราหมณ์ฮินดูคือ พระวิษณุ พระศิวะ และพระพรหม การเริ่มต้นมนตร์ด้วยการกล่าวคำ “โอม” จึงถือเป็นการออกเสียงรำลึกถึงเทพเจ้าทั้งสามที่จะมาประสิทธิ์ประสาทให้มนตร์นั้นศักดิ์สิทธิ์มากยิ่งขึ้น (ผู้แปล)

๘. คำศัพท์โบราณในตำราไสยศาสตร์ ซึ่งไม่มีใช้ในภาษาเขมรปัจจุบันแล้ว และคำศัพท์เฉพาะด้านไสยศาสตร์ ให้ปริวรรตเป็นอักษรไทย โดยวงเล็บอักษรเขมร และทำเชิงอรรถอธิบาย เช่น

ฟิง^๕ เมิล มก มุก นา อญญี ลอห ปี ตูจ มาส

ภูติผีปีศาจมองมาหน้าของกูเอ๋ย งามเหมือนดังทอง

“ฟิง (ฝิง) หมายถึง ปีศาจ ภูติผีปีศาจ พราย เป็นคำใช้เฉพาะในตำราเช่นสรวงเมื่อป่วยไข้ หรือคำสวดไล่ผีปีศาจ เช่น สวดอาคมไล่ฟิง แต่ในตำราไสยศาสตร์เมืองพระตะบองนี้ บทอาคมบางบท ฟิง อาจหมายถึงบุคคลผู้เป็นเป้าหมายในการใช้มนตร์อาคมนั้นด้วย (ผู้แปล)

๙. การแปลหนังสือสำหรับเด็ก ให้ยกข้อความภาษาเขมรจากต้นฉบับมาทีละประโยค แยกคำถ่ายทอดเสียงด้วยอักษรไทย แปลเป็นภาษาไทยตามรูปศัพท์ และเรียบเรียงเป็นภาษาไทยที่สละสลวย โดยมีภาพประกอบตามต้นฉบับเดิม เช่น

บรรทัดที่ ๑	เตธำฐากลางรูปสมณากปะระหลูเจืองฯ				
บรรทัดที่ ๒	เต	ธำฐาก	กลาง	รูปสมณาก	ปะระหลู เจืองฯ
บรรทัดที่ ๓	เก	นัวมเคนีย	กอลาง	รูปช้อมนาก	เปริยะฮ้อง เลิง
บรรทัดที่ ๔	เขา	พากัน	สร้าง	รูปแทน	พระองค์ ขึ้น
บรรทัดที่ ๕	เขาพากันสร้างรูปแทนพระองค์ขึ้น				